

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی بابل
گروه پرستاری و مامایی
« یرفع الله الذین آمنو منکم والذین اتوالعلم درجات »
خدای متعال مومنان و دانشمندان را در دنیا و آخرت
به درجاتی بر سایر طبقات جامعه انسانی رفعت و
سرافرازی می دهد.»

طرح درس : بیماریهای داخلی-جراحی و پرستاری مربوطه
(4)

مدرس: سیده رقیه جعفریان امیری
نوع و تعداد واحد: نظری - 4 واحد
ترم: نیمسال اول / نیمسال دوم
مقطع: کارشناسی پیوسته پرستاری
*****

هدف کلی:

آشنایی با مفهوم معلولیت و توانبخشی ، آشنایی با چگونگی
بررسی و شناخت حالات ، نیاز ها و مشکلات مددجویان و تصمیم
گیری مناسب در انتخاب اولویت ها در مراقبت از مبتلایان به
ناراحتی های دستگاه مغز و اعصاب، گوش، چشم، سیستم های
محافظتی(خونساز)، پوست و سوختگی (از پیشگیری تا نوتوانی با
تاکید بر آموزش به مددجویان و خانواده و رعایت موازین اسلامی
در ارائه خدمات تا انشاء... دانشجو بتواند در مواقع لزوم
آموخته ها را در بالین مددجو جهت رفع مشکلات بکار گیرد.

اهداف ویژه:

- جهت نیل به هدف فوق الذکر پس از ارائه درس دانشجویان
محترم بایستی قادر باشند:
1. ساختمان و عملکرد دستگاه مغز و اعصاب و بررسی وضعیت
سلامت آن را شرح دهند.
  2. مفاهیم اساسی، آسیب شناسی، تشخیص، درمان و پیشگیری و
فرآیند مراقبتهای پرستاری را در اختلالات مغز و اعصاب
توضیح دهند.
  3. ساختمان و عملکرد چشم و بررسی وضعیت سلامت آن را شرح
دهند.
  4. مفاهیم اساسی آسیب شناسی، تشخیص، درمان و پیشگیری و
فرآیند مراقبتهای پرستاری را در اختلالات چشمی توضیح
دهند.
  5. ساختمان و عملکرد گوش و بررسی وضعیت سلامت آن را شرح
دهند.
  6. مفاهیم اساسی آسیب شناسی، تشخیص، درمان و پیشگیری و
فرآیند مراقبتهای پرستاری را در اختلالات گوش توضیح
دهند.
  7. مفاهیم اساسی را در توانبخشی تعریف کرده و مراحل
توانبخشی و نقش پرستار در توانبخشی را توضیح دهد.
  8. ساختمان و عملکرد سیستم خونساز و بررسی وضعیت سلامت آن
را شرح دهد.

9. مفاهیم اساسی آسیب شناسی، تشخیص، درمان و پیشگیری و فرآیند مراقبتهای پرستاری را در اختلالات سیستم خونساز توضیح دهند.

10. ساختمان و عملکرد پوست و بررسی وضعیت سلامت آن را شرح دهند.

11. مفاهیم اساسی آسیب شناسی، تشخیص، درمان و پیشگیری و فرآیند مراقبتهای پرستاری را در اختلالات پوست و سوختگی ها توضیح دهند.

وظایف دانشجویان:

از دانشجویان انتظار می رود که:

- دارای زیر بنای علمی مناسب جهت فراگیری مطالب مورد تدریس باشند.
- با استفاده از مطالب تدریس شده در گسترش معلومات خود از طریق مطالعات کتابخانه ای و اینترنت تلاش نموده و یافته های پژوهشی جدید را جهت بهبود کیفیت پرستاری بکار گیرند.
- بطور مداوم، منظم و مرتب در کلاس درس حضور یافته و در بحث های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.

روش تدریس:

سخنرانی، پرسش و پاسخ و بحث و گفتگو

روش ارزیابی:

- ترجمه مقاله در ارتباط با موضوعات درس و تهیه کارت خلاصه مقاله 5%
- کوئیز 5%
- آزمون 20% میان ترم
- کوئیز 5%
- آزمون 60% پایان ترم
- حضور 5% فعال در کلاس

تذکر:

- مقالات ترجمه شده در رابطه با موضوعات درس باید از مقالات جدید بوده و به طور مرتب و با رعایت اصول نوشته شده و به همراه اصل مقاله و خلاصه مقاله در کارتی به ابعاد (cm) $21 \times 13/5$ در پوشه ای در زمان مقرر تحویل گردد.
- عدم تحویل مقالات در زمان مقرر به منزله نمره صفر می باشد. (نمره مقاله)

رئوس مطالب و برنامه درس:

جلسه اول: مروري بر آناتومي و فيزيولوژي سيستم عصبي

- سلولهاي سيستم عصبي، واسطه هاي عصبي، آناتومي مغز، ساختمانهاي محافظ مغز، مايع مغزي نخاعي، گردش خون مغز، آناتومي و فيزيولوژي نخاع، سيستم عصبي سمپاتيک و پاراسمپاتيک
- بررسي وضعيت سلامت دستگاه عصبي
- تستهاي تشخيصي: اسکن، توموگرافي انتشار پوزيترن، توموگرافي کامپيوتري، انتشار فوتون منفرد، تصوير برداري رزونانس مغناطيسي، آنژیوگرافي مغز، آنژیوگرافي تفريقي ديگيتال، ميلوگرافي، ونوگرافي اپيدورال کمري، اکوانسفالوگرافي، مطالعه پتانسيل فراخوان، الکتروميوگرافي، پونکسيون کمري و مداخلات پرستاري هر مورد.

جلسه دوم:

افزايش ICP :

- (پاتوفيزيولوژي، تظاهرات باليني، عوامل افزايش دهنده ICP، ارزيابي تشخيصي، درمان و مداخلات پرستاري در مددجویان با افزايش ICP).

مراقبت پرستاري از بيماران بيهوش

بيماريهاي عروق مغزي:

- حملات ايسکمي گذرا، سکتة مغزي (تعريف-علت، انواع، پاتوفيزيولوژي، تظاهرات باليني، درمان، عوارض، ارزيابي تشخيصي، پيشگيري و مراقبتهاي پرستاري هر مورد).

جلسه سوم:

انواع جراحي داخل جمجمه و مراقبتهاي پرستاري مربوطه

- ضربات سر: صدمه به پوست سر، شکستگی جمجمه، تکانهاي مغزي، کوفتگی مغزي، صدمه آکسوني منتشر، خونريزيهاي داخل جمجمه و انواع آن (تعريف-علت، انواع، پاتوفيزيولوژي، تظاهرات باليني، درمان، عوارض، ارزيابي تشخيصي، پيشگيري و مراقبتهاي پرستاري هر مورد).

- صدمات طناب نخاعي (تعريف-علت، انواع، پاتوفيزيولوژي، تظاهرات باليني، درمان، عوارض، ارزيابي تشخيصي، پيشگيري و مراقبتهاي پرستاري هر مورد).

جلسه چهارم:

- سردرد و انواع آن به همراه پرستاري مربوطه
- تومورهاي خوش خيم و بدخيم مغزي (انواع، پاتوفيزيولوژي، تظاهرات باليني، درمان، ارزيابي تشخيصي، پيشگيري و مراقبتهاي پرستاري هر مورد).

- عفونتهای مغزی (مننژیت، آبسه مغزی)، آنوريسم داخل جمجمه ای (تعريف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، عوارض، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).

جلسه پنجم:

- مولتی پل اسکروزیس (پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- پارکینسون، هانتینگتون، میاستنی گراویس، دیستروفی عضلانی (تعريف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).

جلسه ششم:

- اختلالات تشنجی (تعريف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- فتق دیسک بین مهره ای (تعريف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- اختلالات اعصاب جمجمه ای: نورالژی عصب سه قلو، فلج Bels، گلین باره (تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).

جلسه هفتم:

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم خونساز، تستهای تشخیصی رایج جهت بررسی سلامت دستگاه خونساز، انواع آنمی های اکتسابی (تعريف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).

جلسه هشتم:

- انواع آنمی های ارثی (تعريف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).

جلسه نهم:

- انواع لوسمی ها (تعريف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).

جلسه دهم:

- اختلالات انعقادی (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبت‌های پرستاری هر مورد.)
- ترانسفوزیون خون و فراورده های آن
- توانبخشی: تعریف معلولیت ها، تعریف مفاهیم اساسی در توانبخشی، اعضا و تیم توانبخشی، تجهیزات و امکانات و کاربرد آنها در توانبخشی
- جلسه یازدهم: مروری بر آناتومی و فیزیولوژی پوست، مو، ناخن
- بررسی وضعیت سلامت پوست، مو، ناخن
- انواع ضایعات پوستی اولیه و ثانویه
- تست‌های تشخیصی
- انواع کمپرس مرطوب در درمان ضایعات پوستی
- دارو های موضعی مورد استفاده در ضایعات پوستی
- خارش (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبت‌های پرستاری هر مورد.)
- درماتیت و انواع آن، آکنه و لگاریس (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبت‌های پرستاری هر مورد.)
- عفونتهای باکتریایی پوست: زرد زخم، فولیکولیت، فورنکل، کاربانکل (انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبت‌های پرستاری هر مورد.)
- جلسه دوازدهم:
- عفونتهای ویروسی پوست: زونا، تبخال و مراقبت‌های پرستاری مربوطه.
- عفونتهای قارچی پوست و ناخن و نکات پرستاری مربوطه.
- آلودگی انگلی پوست: شپش، گال (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبت‌های پرستاری هر مورد.)
- پسوریازیس و مراقبت‌های پرستاری آن.
- بیماریهای تاولی پوست: پمفیگوس، تبخال حاملگی، نکروز کشنده اپیدرم و سندرم استیونس جانسن (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبت‌های پرستاری هر مورد.)
- وتیلگو و نکات پرستاری مربوطه.
- تومورهای خوش خیم و بدخیم پوست و نکات پرستاری مربوطه.

- جراحی های ترمیمی پوست و مراقبتهای پرستاری مربوط به هر مورد.
- جلسه سیزدهم: سوختگی ها
- انواع، وسعت، پاسخ سیستم های مختلف بدن در سوختگی.
- مراحل مراقبت در سوختگی
- مرحله فوری: اقدامات لازم، بررسی وضعیت مددجو
- فرمولهای جایگزینی مایعات در سوختگی ها
- مرحله میانی: پیشگیری از عفونت، داروهای رایج مورد استفاده در سوختگی، اختلالات مربوط به التیام زخم، عوارض
- مرحله نتوانی
- جلسه چهاردهم: مروری بر آناتومی و فیزیولوژی چشم
- بررسی وضعیت سلامت چشم و تستهای تشخیصی لازم
- عیوب انکساری چشم و انواع آن
- گلوکوم و کاتاراکت (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- بیماریهای قرنیه: انواع کراتیت، دیستروپی قرنیه، کراتوکونوس (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- پیوند قرنیه (موارد انجام، مراقبتهای پرستاری قبل و بعد از عمل پیوند، عوارض).
- جلسه پانزدهم:
- بیماریهای شبکیه: انواع جداشدگی شبکیه، بیماریهای عروقی شبکیه (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- بیماریهای پلک و دستگاه اشکی به همراه نکات پرستاری مربوطه.
- صدمات وارده به چشم و مراقبتهای پرستاری مربوطه.
- سایر عفونتهای چشم: سندرم چشم خشک، کراتوکونژکتویت، کونژکتویت و انواع آن، یووئیت، سلولیت چشمی (تعریف-علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- تومورهای بدخیم و خوش خیم چشمی و انواع آن به همراه مراقبتهای پرستاری مربوطه
- داروهای رایج در چشم پزشکی
- جلسه شانزدهم: مروری بر آناتومی و فیزیولوژی گوش
- انواع ناشنوایی

- بررسی وضعیت گوش و شنوایی و تستهای تشخیصی
- اختلالات گوش خارجی: تجمع سرومن، اجسام خارجی، انواع اوتیت خارجی، توده های گوش خارجی (پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، مراقبتهای پرستاری هر مورد).
- اختلالات گوش داخلی: بیماری حرکت، بیماری منیر، لابیرنتیت، نوروم آکوستیک (تعریف- علت، انواع، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، درمان، ارزیابی تشخیصی، پیشگیری و مراقبتهای پرستاری هر مورد).

منابع مورد استفاده:

- ساداتیان، سید اصغر و همکاران. تظاهرات اصلی و درمان بیماریهای گوش و حلق و بینی. چاپ دوم، تهران، انتشارات نور دانش، 1376.
- سیمون، راجری و همکاران. نورولوژی بالینی. ترجمه: سیدیان، مازیار. چاپ اول، تهران، موسسه انتشاراتی تیمورزاده، نشر طیب، 1380.
- طوسی، پرویز و همکاران. تظاهرات اصلی و درمان بیماریهای یوست. چاپ پنجم، تهران، انتشارات سماط، 1379.
- ووگان، دانیل. کلیات چشم پزشکی. ترجمه: قطبی، نادر. چاپ اول، تهران، موسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده، نشر طیب، 1378.
- کاتیون، آرتور. فیزیولوژی پزشکی. مترجم: شادان، فرخ. تجدید نفر دهم. چاپ اول، تهران، انتشارات چهره، 1380.
- Penzer, R. Nursing care of the skin. Oxford, Butterworth Heinemann, 2002.
- Smeltzer SC and Bare B, Brunner and Suddarth s medical – surgical nursing . Lippincott Williams & Wilkins . 10 Ed. 2004.
- Phipps WJ and Monahan F.D et all. Medical – Surgical Nursing. Mosby, 7Ed . 2003.
- لاکمن، جان: پرستاری بیماریهای داخلی - جراحی IV. ترجمه: برومند، پروین. ناشر: آبیژ، تهران، 1381.